

8-15

Paast.

Breester A. Tiiskä.

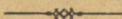
Teine trükk.

Helsingissä, 1898.

A-41704

Paast.

Preester A. Tiisk.

Teine trükk.

JOANN
PROOSESE
PÄRANDIST

Tallinnas, 1898.

Печатать дозволяется духовною цензурою — Рига, 18 Апрѣля 1898 г.
Цензоръ, священникъ Н. Лейсманъ.

204140717

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

Печатня Г. Матизена, Ревель, Никольская 23.

Paast.

Paastu wastu kuulbasse palju waieldawad. Ja Pongi ferge ta wastu waielda, ning terawa sõnaga inimene wdib fergeste ta wastu kahtlust sünnitada, iseäranis nende inimeste meeles, kes pole harjunud maastmadalast paastuma ja paastu tähendust täieliste ei tunne. Tõtt armastades ja tõtt sihiks pidades pakume järgmised riad paastu tähenduse seletuseks, tõe tunnistuseks, nõbrade kosutuseks ja tühja waidlemise tujo waigistamiseks.

Jumal on paastu seadnud.

Jumal on paastu siis juba seadnud, kui Ta inimese maa peale elama pani ja talle roaks õnnistas tdiid rohud, mis teemet kandwad, ja tdiid puud, kus peal puuwili on (1. Mos. 1, 26). Paradiisis Jumal andis Adamile käsku paastu pidada, kui teda hea ja kurja tundmise puust süia teelis (2, 16—17), ja selle käsu ülestmise läbi langes inimene hukatuse sisse. Alles pärast weeputust, kui Jumal uueste maailma õnnistas ja tdotas, et Ta ei taha enam mahalüia mis elab, inimese kurjuse pärast, õnnistas talle ka roaks tdiid mis liigub, mis elus on (8, 21; 9, 3).

Wana seaduse firi käsib paastu pidada.

Seadust paastust, mis Jumal algmises annud, tordas Ta mitmel kombel Wanas seaduses; ja kui

püha kirja loeme, näeme selgeste, kui tähtjaks inimesed seda seadust pidasivad.

Prohweti Joeli raamatust loeme: Ja nüüd weel on Jehowa sõna: Pöörge minu poole kõigest omaist südamest ja paastmisega ja nutuga ja kaebusega. Aga karestage lõhki oma südant ja ei mitte eneste riided... Puhuge pasunat Sionis, pühitsege paastu, kuulutage maha suurt püha (2, 12—15).

Tobia raamatust loeme, kuidas ingel Kawael, kedast Jumal saatnud, Tobiale ja tema pojale räägib: palwe on hea paastudes ja waestele andes ja õigust tehes. Parema on waestele anda, kui kulda waranduseks koguda. Seit andes waestele antud peastwad surmast ja need samad rüüstawad kõik patud ära. Kes waestele andwad ja õigust teewad, neile saab elu rohkest (12, 8—9).

Täielikumalt räägitakse Mosese paastumisest, kui ta Sinai mäel Jumalaga kõneles nelikümmend päewa ja nelikümmend ööd, ei ta söönud leiba, ega joonud wett (2. Mos. 34, 28).

Paastmise seadust peeti kindlaste üle kõige Wana seaduse aja. Paastu peeti Mosese ajal, paastu peeti kohtumõistjate (Kohtum. 20, 26), kuningate (1. Kun. 7, 6) ajal, paastu peeti ka pärast Babiloni wangi aega (Esra 8, 21).

Wanas seaduses oli üle aruline, kõige rahwa ja ka üksiku inimese paast.

Mosese ja Glia neljakümnepääwaline paast oli üle aruline, iseäralise kätse järele.

Rõige rahwa paast oli see, mis Jumala rahwas iga aasta seatud ajal pidas, nagu neljandama, wiendama, seitsmema ja künnema kuu paastmine (Sal. 8, 19), mis nüidki weel juudid pidawad. Seitsmema kuu (meie Septembri kuu) künnemal pääwal oli neil äralepitamise paastu püha, mis nimetasse kõigepühamaks Jehowale ja mis pidi peetama tulewa põlwe rahwast saadik (2. Mos. 30, 10; 4. Mos. 29, 7). Ja see piab teile igaweseks seatud wiisiks olema, käsib Jumal äralepitamise pühast: künnemal seitsme kuu pääwal piate teie oma hinge waewama. Sest sell pääwal piab teie eest äralepitamist tegema ja teid puhastama; kõigist omast patudest piate teie Jehowa ees puhtaks saama (3. Mos. 16, 29—30). See paast kestis öö ja päawa: üheksama päawa õhtust sõni kui künnema päawa õhtuni pidi kõik rahwas ilma söömata olema — paastuma.

Rõige rahwa paast oli Ebrea rahwal weel künnema kuu künnemal pääwal (meie Jõulu kuu), selle määllestuseks, kui kuningas Sidkia ajal Babeli kuningas Nebukadnetsar Jerusalemma kinni pani (Jer. 39, 1; 52, 4; 2. Sam. 25, 1); neljandama kuu üheksamal pääwal (meie Juni) Jerusalema langemise ja õhwrõide lõpetamise määllestuseks (Jer. 39, 2; 52, 6—7); wiendama kuu künnemal pääwal (Juli) Jerusalemma ja templi äralaotamise määllestuseks (2. Kun. 25, 25; Jer. 41); kaheteistkünnema kuu kolmeteistkünnemal pääwal Estri paastumise määllestuseks (9, 30) ja muud.

Üksikut paastu pidaswad üksikud inimesed, ehk ka kõik rahwas mõnel iseäralisel luol. Nenda

loeme kohtumõistjate raamatust, et kui Ebreja rahwal õnnetu kodu sõda Benjamini sugu wastu oli, siis läksid kõik Iisraeli lapsed ja kõik rahwas üles, ja tulid Peteli ja nutsid ja jäid senna Jehowa ette, ja paastusid sellisamal pääwal õhtuni (20, 26). Kui seaduse laekast wangist tagasi toodi, siis Samueli sõna järele kõik rahwas kogusid kokku Mitspa ja tõid wett ja walasid teda Jehowa ette wälja ja paastisid sell pääwal (1. Sam. 7, 6). Kui Saul ja Jonatan Kilboa mäel sõda ajal langesiwad ja rahwas neid Jobesi tamme all maha matwad, siis paastusiwad nad seitse pääwa (1. Sam. 31, 13). Kui pealik Abenir lahingis langes, siis Dawet wandus ja ütles: Nenda tehtu Jumal mulle ja nenda weel pealegi, kui ma enne kui pääw jaab looja läinud, leiba ehk mingisugust muud sühu pistan (2. Sam. 3, 35). Lapse surma pärast otsis Dawet Jumalat ja paastus kõwaste ja jäi üle õõ maa peale maha (12, 16). Prohwet Elia paastus nelikümmend ööd ja pääwa, enne kui Drebi mäele läks (1. Kun. 19, 8). Kuningas Josawat pööris omad silmad Jehowat nõudma ja lastis kuulutada paastu pääwa kõige Juuda maal (2. Nj. r. 20, 3). Neemia omas raamatus räägib enesest, kui ta Jerusalemma hädaft kuulis: istusin ma maha ja nutsin ja leinasin mitu pääwa ja olin paastumas ja palumas taewa Jumala ees (1, 4). Judit paastus igapäätw omas lesepõlwes (8, 5. 6). Ester lastis Juutidele kuulutada: „paastuge teie minu pärast, nenda et teie

kolmel päätval ei võta süia ega juua ööb ega päätval; ma tahan ka nenda paastuda oma ümmardajatega" (4, 16).

Runingas Davet ütleb iseenesest: Mul oli koti riidne kuub selgas, ma waewasin oma hinge paastmisega (Laul 35, 13). Mo põlwed nõtkuvad paastmisest ja molihalõpeb ära (Laul 109, 24).

Rekabide lapsed ütlesiwad prohveti Jeremiale: "Ei meie joo mitte wiina: sest Rekabi poeg Jonadab meie isa on meid käskinud ja ütelnud: ärge jooge mitte wiina, ei teie ega teie lapsed ei elades" (Jer. 35, 6).

Runinga Soakimi wiendama aasta üheksamal kuul kuulutati maha paastu pääwa kõige Jerusalemma rahwale ja kõigile, kes mujalt Jerusalemma tuliwad (Jer. 36, 9).

Prohwet Daniel räägib enesest: "Keil päitwil olin mina Daniel leinanud kolm pääwade nädalad. Orna rooga ei sünnud ma mitte, ja liha ega wiina saanud ma süü" (Dan. 10, 2—3).

Paastu ei pidanud mitte üksi Juuda rahwas, waid ka pagana rahwas. Prohveti Zona raamatust loeme: "Ja Ninewe mehed usksid Jumala sisse ja kuulutasid ühe paastu pääwa; ja niihästi nende suuremad, kui nende wähemad panid koti riided selga" (Zona 3, 5).

Nenda täideti paastmise seadust Wana seaduse ajal. Et see ole meile kõigile paastu pidamise eesmärgiks? Apostel Paulus ütleb: Need asjad on meile ettetähendamiseks sündinud. . . . see on kirjutud meile maenitsuseks, kelle peale maailma ots on tulnud (1. Kor. 10,

6—11). Jeesus Kristus ise nimetab Ninewe rahwast meeleparandamise eesmärgiks: Ninewe linna mehed tõusewad üles kohtus sellesinatse suguga ja mõistwad teda hukka; sest nemad parandasid meelt Jona jutluse peale; ja waata, siin on enam kui Jona (Mat. 12, 41).

Selle wastu ehk üeldakse, et Kristus on meid Wana seaduse ikest peastnud, kuidas ka Apostel Paulus ütleb: Seepärast, wennad, ep ole meie mitte enam ümmardaja, waid wabatnaese lapsed. Seiske nüüd ses wabaduses, misga Kristus meid on wabaks teinud, ja ärge laske ennast mitte jälle sulase ikesse panna (Kol. 4, 31—51). Aga loe edasi mis Apostel kirjutab: kui teie ennast lasete ümber lõigata, siis ep ole teil Kristusest ühtegi kasu (5, 2). Meist sõnabest näeb selgeste, mis ikest meid Kristus wabaks tegi — ümberlõikamise ja kõikide ohwride kumbede ikest. Seepärast meie ei lase ka endid ümberlõigata, ning ei ohwerda lambaid, wasilaid, härgi, sikkusi, lindusi ja muid elajaid. Aga Kristus pole meid wabaks teinud sest Wana seaduse ikest, mis on Jumala tahtmise tundmine ja Tema seaduse täitmine, ning ka mitte paastu pidamise seadusest; muido meie wõiksime ennast wabaks ütelda üleüldse Jumala seaduse täitmisest, mis Ta kae kiwilaua peale oli kirjotanud.

Uue seaduse Kirri käsib paastu pidada.

Uues seaduses Lunastaja Jeesus Kristus oma õpetusega ja eluga finnitab paastu pidamise seadust ja pani teda ka aluskiviis ristilõuguduse asutamise juures. Ta ise

paastus nelikümmend pääwa ja teisi õpetas paastu pidada. Kui teie paastute, siis ärge saage mitte kurwanäuliseks, nenda kuisalalikud. Aga kui sina paastud, siis wõia oma pead ja pese oma filmi (Mat. 6, 16—17). Joannese ja Wariseride jüngrid paastsid, tulid ja ütlesid Jeesusele: Miks Joannese ja Wariseride jüngrid paastwad, aga sinu jüngrid ei paastu mitte? Ja Jeesus ütles nende wastu: Kas pulmarahwas wõiwad paastuda siis, kui peigmees nende juures on? Niikaua kui peigmees nende juures on, ei wõi nemad mitte paastuda. Aga pääwad tulewad, kui neil peigmees nende käest saab ärawõdetud, ja siis paastuwad nemad neil päiwil (Mat. 9, 14; Mar. 2, 18; L. 5, 35). Kristus ütles: Seesinane sugu (kurjawaimude) ei lähä muidu mitte wälja, kui aga paltwe ja paastumise läbi (Mat. 17, 21; Mar. 9, 29). Igaüks piab eneselt kurjawaimu wäge eemale ajama ja temast ennast hoidma. Aga kuidas seda teha? Kristus ütles, et üksi paastumise ja paltwe läbi. Eks sest pole selge, et igaühe kohus on paastuda ja paluda? Riisaja saatanale ütles Jeesus: Sni mene ei ela mitte üks päin is lei wast, waid igast ühest sõnast, mis Jumala suust wälja tuleb (Mat. 4, 2—4; Mar. 1, 13; L. 4, 4).

Nõnda õpetab Lunastaja Kristus paastu pidama. Nõnda Tema järele õpetawad ka Tema Apostlid.

Apostel Paulus kirjutab: Elagem auusaste kui pääwa ajal, ei mitte prassimises ega liasjoomises... ja ärge kandke oma liha

eeft hoolt, nenda et himmud sest tõuswad (Rom. 13, 13—14); ärge keelge endid teine teisele, muidu kui wahest mõlemate tahetest ükiks ajaks, et teilaega wõiks olla paastuda ja paluda (1. Kor. 7, 5); kõikis näitame endid wälja kui Issanda teenrid, suures kannatuses, mitmes wiletuses, mitmes hädas, mitmes ahastuses, haawus, wangis, mässamises, mitmes paastmises (2. Kor. 6, 4—5, töö ja wae wasees, sagedaste mitmes walwamises, nälja ja jänusees, sagedaste paastmises (11, 27). Ärge jooge endid täis wiina, kust üks õnnetu elu tuleb (Ewes. 5, 18). Seepärast ärge magagem ka mitte kuiteised, waid walwagem ning olgem kasiwad (1. Tess. 5, 6).

Apostel Peetrus ütleb ka: Seepärast walmistage oma meele niudid, olge kasiwad ja lootke täieste armu peale, mis teile pakutakse Jeesuse Kristuse ilmutamise läbi (1. Peetr. 1, 13). Olge kasiwad, walwage, sest teie waenlane kurrat, käib ümber kui mõiraja lõukoer ja otsib teda tema wõiks äraneelda (5, 8).

Ja kuidas Jumala õiglased paastu pidasiwad, sest räägib ka Uue seaduse Püha Kirii.

Joannesel oli kuub kameli karwust ja nahkwöö wööl; aga tema roog oli rohu tirtsud ja metsmesi (Mat. 3, 4). Ja Kristus ise ütleb Joannesest: Joannes on tulnud, ei sõõnud ega joonud (11, 18), ja teda kiites nime-

tab teda prohwetiks, ja weel ülemaks kui prohwet — inglits, ning lisab juure: tõeste mina ütlen teile: nende seast, kes naesest on sündinud, ep pole mitte suuremat tõusnud, kui ristija Joannes (11, 9—11).

Apostlitest räägitakse: Aga kui nemad Issandat teenisid ja paastsid, ütles Püha Waim: lahutage mulle Barnabas ja Saulus ära tööle, mis tarwis mina neid olen kutsunud. Siis paastsid nemad ja palusid Jumalat ja panid omad käed nende peale ja lasksid neid minna (Ap. teg. 13, 2—3). Aga kui nemad iga kogudusele siin ja sealsaid wane maid seadnud ja paastmisega Jumalat palunud, jätsid nemad neid Issanda hoolde (14, 23).

Apostel Paulus, kui ta Kristuse poole sai ümberpööratud, kolm pääwa ei jöönud ega joonud (Ap. t. 9, 9), ja mitmes kohas oma raamatutes räägib, kuidas ta paastu pidanud.

Siglane Anna, 84 aastane lesk naesterahwas ja prohwet, oli ikka pühas kijas, ning ööd ja pääwad teenis Jumalat paastmise ja palwetega (L. 2, 36—37).

Wäepealik Kornelius ütleb enesest: Ma olen neli pääwa paastnud sestsinastest tunnist saadik, ja üheksamal tunnil palusin mina Jumalat omas kijas ja waata, üks mees seisib minu ees hilgawas riides, see oli ingel (Ap. t. 10, 30).

Apostel Paulus räägib Timoteusele: Ära joo mitte enam wett, waid wõta pisut wiina

oma sissetõnna pärast ja oma sageda pöördumise pärast (1. Tim. 5, 23). Eks näe, kui kangeste Timoteus paastus: ei võtnud sugugi wiina, nenda et tema õpetaja Paulus, tema pöördumist nähes, pidi juba käskima pisut wiina võtma.

Nõnda pidasivad paastu pühad Apostolid, kui peigmees neilt sai aravdetud, see on kui Kristus nende juurest ihuga taewa läks; ja nende jälgedes käiswad suur hulk ristilõguduse õiglasi ja püha isasi, kes kätinuse, paastumise, palwe ja wagaduse läbi üle kõige ristilõguduse kuulsaks ja inglite sarnatseks saidwad, nagu: Patwel Thebeis, Antoni Suur, Jehwimi, Makari, Sawwa, Onuhwri, Weodosfi ja palju teisi. Niisuguseid maapealseid inglid oli suur hulk Egiptuse, Thebaida, Egiptuse kõrbedes, Atheni, Sinai, Nitri mägedel ja muis paikus, kelledest ristilõguduse ajaloo raamatud jutustawad ja kellede elu imetväärt püha ja puhast oli. Meist kõikidest siin jutustada pole ruumi ega aega. Aga kõikide nende ja nendesarnaste kohta on Kristus ütelnud: Minge sissetõnna pärast; sest see wäraw on lai ja tee on suur, mis hukatuse sissetõnna wiib, ja palju on neid, kes seal lähätwad. Sest see wäraw on kitsas ja tee on wäewaline, mis elu sissetõnna wiib, ja pisut on neid, kes seda leiwad (Mat. 7, 13; L. 13, 24). Aga kus on see kitsas wäraw ja wäewaline tee? Kas seal, kus Jumala õiglase eesmärgi järele kindlaste paastu peetakse ja puhast elu armastatakse, ehk seal, kus paastust ja kätinusest ei hoolita ja kohtu teenida kästakse, mis ebajumalaks saab? Mõtlege ise järele. —

Paastmise aeg.

Vanas seaduses paastmise aeg oli seaduslikult ettemääratud — rahwa puhastamiseks ja meeleparandamiseks. Ülearulised paastud olivad mõne iseäraliku tööle valmistamiseks. Mooses paastus nelikümmend pääwa, enne kui ta Sinai mäele läks Jumala käest käskusi saama. Prohwet Elias paastus nelikümmend pääwa, enne kui ta Orebi mäele läks. Kristus paastus ka nelikümmend pääwa enne seda, kui Ta avalikult wälja astus rahwale armuõpetust kuulutama. Kristija Joannes paastuga valmistas ennast meeleparandamise kuulutuse tööle.

Seesus Kristus rääkis paastmise seadusest üleüldse, ja ei seadnud mitte oma järelkäijatele määratud aega paastu pidamiseks; sest nõnda kui kõik Tema õpetus üleüldine oli, nõnda ka tema paastmise seadmine oli üleüldine. Siiski rääkis Ta ka paastmise ajast, kui ütles, et Tema jüngrid paastuwad siis, kui peigmees neilt saab ärawõetud.

Apostlid on ka tähtsama ettewõtmistele paastuga ennast valmistanud, nagu siis, kui nad Barnabat ja Sauli paganatele armuõpetust kuulutama saatsiwad. Aga täielikku seadust pole ka Apostlid oma raamatutes paastmisest ülestkirjotanud ega paastmise aega määranud, waid suusõnal ristilõgudusele annud, kuidas Apostel Paulus ka ütleb: Seiske, wennad, ja pidage need õpetused mis teie olete õppinud ehk sõna, ehk meie raamatu läbi (2. Tess. 2, 15), ja teises kohas: Ma tiidan teid, wennad, et teie kõige asja sees minu peale mõtlete, ja piate seadmised, nõnda

fui ma teile neid olen annud (1. Kor. 11, 2). Mis Apostlid ei saanud ise korda seada, seda nad jätsiwad oma järgnikude hooleks, keda nad enneste asemele ristitoguduse elu seadma paniwad ja toimetama, mis weel waja oli (Tit. 1, 5), ning kuulutasiwad kõikidele: kuulge oma juhatajaid ja wõtke nende sõna, sest nemad walwawad teie hingede eest, nenda kui neid, kes wastust piawad andma. Mõtclge oma juhatajate paale, kes teile Jumala sõna on rääkinud, pange tähele nende elu wiisi otsa ja käige nende usu järel (Ebr. 13, 17, 7).

Seepärast iga ristiinimene piab ka paastu seadust täitma, mis Apostlite järgnikud ja ristitogudus on kinnitanud, ning iga ristiinimesele on kohuseks pandud paastu pidada seks seatud ajal. Ristitogudus ei jätnud mitte paastumist igaihe woliks, waid seabis meile waimuliku walwamiseks iseäraliku aega, sest ka meie hea tahtmiskelki on õiget juhatusst ja seadust tarwis. Sõamees wahi peal ei söö ega joo, waid waitikelt ja terawaste walwab selle järele, mis ta waatamise alla on antud ja mis peale walwama pandud. Niisama ka ristiinimene paastu ajal peab keeldud roast ennast hoidma, ning waitikelt ja terawaste iseenese ja oma waimuliku waenlase järele walwama. Kui sõamees wahi pealt lahti saab, siis wõib ta wabamalt elada. Nõnda ka Kristuse sõamehele lubatakse wabamat elu, ka toidu poolest, kui paastu aeg lõpeb. —

Baast ja kasinus.

Baast on tõrgem kui kasinus. Kes paastub, see on ka kasin; aga kes kasin on, see igatord ei pia

paastu. Rafinus aitab terwist hoida, paast aitab digeks saada ja puhastab hinge. Rafinust on ilka tarwis, paastu on iseäralisel ajal tarwis (Luk. 5, 35). Rafinus on iga mõistliku inimese omadus, paast on Jumala ja ristitoguduse seadus. Rafinus ei tee wahet roade wahel, paast arutab, mis sugust, mill ajal ja kui palju rooga wõtta. Paastul on mitmet järge. Rõigekõrgem järg on see, kui paastuja mitu pääwa, nagu kolm (Ap. t. 9, 9) ehk rohkem (Mat. 4, 2) midagi ei söö; teine järg — kui paastuja kuitwa leitwaga, kuitatud puuwilja ja weega rahul on; kolmas järg — kui puuwilja õliga ehk ilma õlita sojalt walmistatse ja neljas järg — kalaroog.

Ihu poolest paastudes, meie piame ka waimu poolest paastuma. Paastu aeg on ka palwe aeg. Paastuja piab ennast maailma kãrast ja murest eemal hoidma ja armutegusid kaswatama. Paastu aeg on kõige hõlpsam waimuliku waranduse korjamise aeg, kuidas kiriku laul ütleb: „ihu poolest paastudes, paastugem, wennad, ka waimu poolest; peastkem lahti neid, kes on ärardõhutud, kiskugem katti kõid ülekohtused wõlakirjad; murdkem oma leiba näljastele ja wiigem oma kotta need wiletsad, kes on ilma warjuta, et meie Kristuse meie Jumala käest suurt armu saaksime.“

Mis kasu on paastust.

Paast waigistab lihahimmu, ja see on Jumala meelepãrast, et meie oma patuliku liha tema ihaldamistega ja himmudega risti lõõme, kuidas ka Apostel raägib: Mina sunnin oma ihu ja

talitsen seda (1 Kor. 9, 27). Lihh himmude talitsmine on meile suureks kasuks. Kui hull hobune wõimust saab ja lõhkuma hakkab, siis wiib ta inimese jenna, kuhu see ei tahaks minna, kargab temaga sügawasse kraawi ja hukatab ära. Niisamma ka kui inimese liha himmudele ja ihaldamistele woli antakse, neid keegi ei talitse, siis wõivad nad inimese wäga hõlpsaste hukatuse tööle kihutada. Lihh himmud on otsekui tuli, mis seda enam leegib, mida rohkem talle rooga wisatakse ja wiimati saab hoopis nende sõnakuuljaks orjaks. Kuule, kuidas sest pühäs kirjäs räägitakse: ja nemad sööwad ja nende tõhud saiwad täis ja lähewad lihawaks; ja kui Jesurun lihawaks sai, ldi ta takka üles ja jättis Jumalat maha, kes teda teinud, ja teotas oma õnnistuse kalju ära (5 Mos. 32, 15; 31, 20). Kes lihahimmus elab, see on elawalt surnud (1 Tim. 5, 6). Aga see olgu sulle teada, et wiimsil päiwil hirmsad ajad piawad tulema. Sest siis on inimesi, kes iseenesest palju lugu pidawad, kes prassijad, waljud, häkitse meelega, uhked, kes lihahimmusid enam armastawad kui Jumalat (2 Tim. 3, 1—4). Röhitäitja on täislaetud laewa sarnane, mis sügawaste wette waob ja waewalt edasi jõuab. Aga paastuga tulewad inimesel paremad mõtted, ta tunneb ama orjust himmudele, parandab meelt ja pöörab ennast Jumala poele, otsegu effinud poeg, kes wõeral maal paremad mõtted sai ja ütles: ma tahan kätte wõtta ja

oma isa juure minna ja tahan temale ütelda: isa, ma olen pattu teinud taewa vastu ja sinu ees (L. 15, 14, 17—18; 2 Sam. 12, 16). Paast peastab lahti liha side-
meid, mis waimu tinni pidawad. Täis kõht teeb inimest laisaks ja uniseks. Kui kõht terge on, siis kõik inimene on erk ja wirt omas tegevuses; meel on selge, tundmised ja ihaldamised rahulised ja puhtad ja waim sagedamini tõuseb palwele (Mat. 17, 21). Lahte ja erk waim teeb ka inimese nagu erguts, lahteks, ning kõik teha terveks ja tugevaks (Tan. 1, 15). Sest mida vähem on kehas toitu, seda vähem on mädanemist ja põlemist. Mida nõdremaks alandakse ihu uhkus, seda awalikumaks saab inimese sees Jumala arm, mis nõdruses wägew on (2 Kor. 12, 9—10). Kuulsad paastu pidajad rändasiwad kõrbesid ja mägesid laudo, wiletuses ja hädas, nälgas ja jänus, metsawiljaga, kuiwa leitwaga ja puhta weega ennast toites, aga oliwad terwed ja elasiwad 80—90 aastase wanaduseni. Kas wõiwad sarnast waevalist elu nii kaua need kannatada, kes suure hoolega oma ihu kosutawad ja kalli riidega, ja magusa rooga ning laisklemisega teda õrnaks teewad? Paastul on wäge hullud liha-himmud tinni pidada, wihawaenu, tigiduse ja kadeduse tuld kustutada, kõrkust ja tühja kiitlemist kaotada, kimalust waigistada ja kõik ihulikud tundmised ohjaks pidada.

Paast walmistab hinge palwele ja puhastab teda Jumalat nägema. Mooses walmistas oma hinge paastuga, enne kui julges Jumalaga kõnelema minna ja käsud vastu wõtta

(2 Mos. 34.) Prohwet Elia paastus, enne kui kõlblikuks sai waitse tasase heale näol Jumalat kuulda (1 Kun. 19). Daniel kolm nädalat paastus, enne kui Jumala atwalduse osaliseks sai. Paast on kartfas, mis inimese meelt taewa wiib; paast on tiitwab, millede abil hing taewa lendab, kus ta taewalikusti saladusi näha saab.

Paast toob Jumala abi ja armu. Nõnda: paastu läbi andis Jumal Israeli rahwale wõitu waenlaste üle (1 Sam. 7). Paastu läbi ülelanetu Ahab sai vähemat nuhtlust (1. Kun. 21). Paastu läbi peasis hukatusest Ninewe rahwas (Joan. 3). Paastu läbi peasesiwad Ebrae rahwas surmast (Ester. 4.). Armu kuulutab prohwet paastmise läbi: Pöörge minu poole kõigest oma sündamest ja paastmisega, ja kaebusega; pöörge Jumala poole, sest tema on armuline ja halastaja, pitka meelega ja rikas heldusest (Joel 2, 12—13)

Paast teeb meid Lunastaja kannatuste, surma ja auu osalisteks. Lunastaja paastus ja alandas ennast risti surmani (Wilip. 2, 8,) ja ka meie piame ärasalgamises ja alanduses Tema järel käima (3, 10), et ma tema kannatamisest osa saaksin ja tema surma sarnatseks saaksin (Wilip. 3, 10). Sest seesama sugu meelolgu teie sees, mis Kristuse Jeesuse sees ka oli (2, 5), ütleb Ap. Paulus: Et nüid Kristus lihas meie eest on kannatanud, siis ehitage ka teie endid seesama meelega kui

õdარიistadega (1 Petr. 4, 1). Ja Kristus ise maenitses oma Apostlid Tema kannatustest osa võtta: See si ühe õpetuse märgi olen ma teile annud, et ka teie nenda teete, kui mina teile olen teinud (Joan. 13, 15).

Paast teeb meid ka Jumala sõbrade — õiglaste elu, kannatuste ja surma osalisteks, kui nende mälestuseks paastume, apostli maanitsust meeles pidades: olge minu järelkäijad (1 Kor. 4, 16).

Lunastaja ja Tema sõbrade mälestuseks paastu pidades meie tunnistame, et uskus ja waimulikud elus nemad meile eesmärgiks on; aga nende kannatuste pääwadel paastudes tunnistame, et nende kannatusi ja haawu meie patude pärast kalliks piame.

Lunastaja ja Tema Apostlite õpetuse järele ristitoguduse isad ja õiglased liitwad ka paastu kasuliks inimese ihule ja hingele.

Rulus paastu pidaja Athanasi Suur nenda liidab paastu: „Paast arstib tõbesi, kuiwatab ära inimese kehast kahjuliku ila, peletab ära kuratid, ajab eemale rojased himmud, walgustab meelt, puhastab ihu ning ülendab inimese waimu taewa auujärjele.“

Nisfi linna piiskop püha Grigori räägib: „Kuidas jutwe palawusel tuule hoog lämmatud õhkamist lahutab, nõnda paast lahutab lihahimmude palawust, mis täidetud tõhust sünniwad. Ta teeb liha lahjemaks ja kergemaks, wähendob soonde põnewust, mis liiast werest kangeste põksuwad ja annab neile puhkamist. Aga kui weri soontes järjekult liigub ja peaaud auurust puhtad on, siis on peas õige järg ja rahu. Kasinus lasseb ka tõhtu puhata, mis

rohkeste jissewdetud toidu kallal rasket seedmise tööd teeb ja nagu täis katel peab alati teema. Kui kõht täidetud ei ole, siis filmad waatawad selgeste, jalad ja käed liiguvad korrapäraft! Ohkamine on ka rahulik ja lahle; waata, paastuja kõnegi on arulik ja selge, sest mõtted on selged ja ihu puudused teda ei taista; paastuja magab ka rahuliste, sest liiatused unenäud teda ei torma. Paastumine on tulewasuremata elu maitmine. Sest siis, kui meie sest puuduslikust ihust peaseme, wabaks saame, oma kõhtu ja hirmu si enam ei orja: nõnda ka nüüd, kui meie paastumisega ihu tahtmist waigistame, wõime juba pisut seda tulewat elu haimuda. Jättem siis maha kõhu orjust, sest keegi ei wõi ühel ajal kõhtu ja Jumalat teenida."

Püha Joannes Kuldsuu räägib paastust: „Paastuja on wirt, mõislik, palub targaste, waigistab waimu kõrkust ja saab Jumala armu osaliseks. Seepärast Apofilid paastusiwad alati. Kes paastub ja palub, sell on taks tiiva, kergemad kui tuul; kes paastudes palub, see ei laistle ega haeguta; ta on wirt ja hakkaja kui tuli, ta tõuseb kõrgele maa pealt; ta on tõeste wõitleja kurja waimude wastu."

Nõnda kiitwad paastu kasu püha kiri ja ristitoguduse isad. Tahad sa weel tunnistust, siis pane ise tähele, kuidas see ehk teine roog, mis kaua aega inimest toidab, tema ihu ja hinge omadusi muudab, nähtawalt inimesele seda ehk teist nagu annab. Ehk oled näinud inimest, kes kaua aega liha toitu jõob ja wiina joob? Waata, kui tugew keha tal on, kui põnewalt ta liha musklid paisuwad, kui järsku ja tugewaste ta palaw veri joones kupatab, aga waata

ta, kui julge ta näost ja sõnadest on, kui terveste ta vihaseks saab, kui wali ja häkiline ta oma tegudes ja tuline oma hirmude tujus on. Hoopis teiseks muudab inimest paasturoog. Ta parandab inimese terwist, annab rahu ja puhkamist kõhule, puhastab sisekonda, jahutab werd ja seeläbi peastab teha mitmest tõbest, mis paksust werest sündiwad. Pühad isad teadsiwad seda, ja seepärast pidasiwad paastu kõigeparemaks abinõuks pagana rahwa elu parandamise juures ristiusu õpetuse järele. —

Mis paastmise wastu räägitakse?

1. Sumal on inimesi loonud, et nad „walitsewad üle kalade, mis meres, ja üle lindude, mis taewa all ja kõik üle elajate, mis maa peal liiguwad“ (1 Mos. 1, 26); ja õnnistas Noat ja tema poegi kõikide loomade üle walitsema ja ütles: „Kõik mis liigub, mis elus on, olgu teile roaks, kõik annan mina teile kui haljast rohtu“ (9, 1—9). „Kõik oled ja inimese jalge alla pannud: pudulokkised ja härjad, kõik puhas, ja ka metsa lookkised, linnud, mis taewa all, ja kalad, mis meres“ (Laul 8, 7—9), — kõik loomad olde Sumal inimesele kasuks annud, ja mõned elajad muuks ei kõlbagi, kui inimesele toiduks, nagu kanad, haned ja muud, ja neid toiduks keelmine olde siis Sumala tahtmise wastu, olde heategija andede põlgamine.

Hea küll! Aga: ega kõik elajad pole seks loodud, et inimene neid ära sööks, waid muist on antud teiste elajatele toiduks, muist arstirohuks, muist — looduse iluks ja ehteks — Sumala auuks. Kui piakime kõiki elajaid sööma, millest midagi muud kasu ei saa,

siis piakfime toiduks pruukima madude, ušfide ja muude roomajate liha, kui ka hãmbritu, kaarna, naht- hiiri, õõtkulli ja muude liha, sest neist ei nähta inimesele midagi otsekohe kasu olewat. Iga roog on muidugi inimesele kasuks antud, aga itka omal ajal ja omas paikas, nõnda kuidas ka looduses kõik on korrapãralt seatud. Seepãrast kui ristitogubus mõnel ajal mõnda toitu keelab ja mõnda lubab, see pole siis mitte Jumala seaduse wastu. Kuule, kuidas ka Ap. Paulus ütles: Kõik on mull luba teha, aga kõigest ei ole kasu; kõik on mull luba teha, aga ühtegi ei pia mind oma meelewalla alla sundima; kõik on mull luba teha, aga kõik ei paranda mitte (1 Kor. 6, 12; 10, 23). —

2. Prohweti Iseiaia raamatus Jumal ise ütleb Iisraeli rahwale: „Nemad küfiwad mu käest diguse lohtuseadused ja püidwad et Jumal piaks ligi tulema (ning ütlewad): mikspãrast paastume meie, ja sina ei näe seda! meie waewame oma hinge ja sina ei tunne mitte. Waata oma paastu päewal teie leiatega, mis teie meelepãrast, ja kõik oma wõlad ajate teie taga. Waata, teie paastute, et teie wõidate riielba ja tapelba, ja dela rusikaga lüüa: ärge paastuge nenda, kui nüüd, et teie annate oma healt kuulda ülewal. Kas see paastmine, mis mina walitsen, piaks niisugune olema, kui inimene üks pääw oma hinge waewab? Kas see, kui ta oma peaga kummardab kui kõrkjas, ja kottiriiet ja tuhka enesele alla paneb? Kas ja seda hüiab paastmisets, mis Jehowa meelepãrast on? Kas see on paastmine, mis mina walitsen? Paasta lahti dela sõlmid, tee lahti ikke

juttad, ja lase lahti, kes on ärardõhutud, ja kõit
ited piate teie ärafiskuma. Eks see ole paastmine,
kui sa oma leiba murrad näljatsese, ja wiid oma
kotta need wiletsad, kes pelgus on, kui sa näed, kes
halasti, ja katad seda, kui sa ennast kõrwal ei hoi
oma ligimese eest" (58, 2—7). Nenda räägib ta
prohwet Jeremias (14 p.) ja prohwet Sakkarias
(7 p.) See tunnistade, et paast ei olla Jumala meele-
päralt ja paastu läbi ei wõide Jumala armu saada.

Kuidas nenda? See on jo kiitus dige paastule,
kuidas Digeusu kogudus ta õpetab, ja laitus mõist-
mata paastule! Kui Jumal ütleb, et selle paast ei
ole ta meelepärast, kes oma meelt ei paranda, siis
on jo selge, et ta meelepärast on see paast, mis
meeleparandamisega ja wagadusega ühendud on. Kui-
das Jumal ütleb? Oma paastu pääwal teie leiade,
mis teie meelepärast, ja kõit oma wõlad ajate teie
taga . . . teie paastute, et teie wõite rielda ja ta-
pelda ja õela rufitaga lüüa . . . kas see on paastu-
mine, mis mina walitsen? ütles Jumal. Lühidelt
wõib need sõnad nõnda kokku wõtta: „Paast on mo
meelepärast, aga kurja meelt, mis paastu rikub,
wihkan mina.“ Näituseks: Sa ei jalli küislauku.
Kas on so meelepärast kõigemagusam roog kui tal
küislaugu hais juures on? Ei ole? Seesama lugu on
ta paastmisega. Paastmine on magus roog, kuidas
ta ingel Tobia raamatus ütleb: „Paltwe on hea
paastudes ja waestele andes ja digust tehes . . .
param . . . kui kulda waranduseks koguda“ (Tob.
12, 8). Aga kui selle hea roale oma meele kur-
juse küislauku juure segab, siis on see kõigeparem
roog Jumala meelest paha. Kui Ninewe rahwas,

hukatust kartes, nutuga paastus, kurja tee pealt ümberpööris ja elstust kahetses, siis Jumal andis talle andeks ja pööris hukatuse temalt ära (Zona 3 p.) Ja nimelt nendasamuti õpetab ka Digeusu kogudus, et õige paastmine on kasinus ning tigebuse, wale, himmude eest hoidmine ja meelearandamine, paastmine ihu poolest ja paastmine hinge poolest ühendub on Jumala meelearast. Seepärast Digeusu kogudus ongi seadnud, et paastu ajal, iseäranis suure paastu ajal, usklikud piawad omad patud kahetsema ja Jumala armu lauale käima. —

3. J. Kr. ütles: „Ei see, mis suust sisse läheb, ei tee mitte inimest rojaseks; waid see, mis suust wälja tuleb, see teeb inimese rojaseks“ (Matt. 15, 11). Paastu põlgajad ütlewad, et need Kristuse sõnad tehke paastu tähendust hoopis tühjaks: sest mis inimene suust sisse wõtab, ei rojasta teda.

No jah! Eks rääkigu nad itka edasi: wiin, mis suust sisse wõetakse, ei tee inimest rojaseks; keeldub puuwili, mis Adam ja Ewa paradiihis suust sisse wõtsiwad, ei teinud neid ka mitte rojaseks!

Loeme kõik 15 p. läbi, siis näeme, mis need Kristuse sõnad tähendawad. Wariseerid ei sallinud, kui teegi pesemata kätega sõi ja arwasiwad, et see inimese hinge rojastab. Selle mõtte wastu ütleb nüüd Jeesus, et roa asjalik loomus ei wõi hinge waimulikku loomust rojastada, hingele kahjo karta sest ei ole, kas wõtad toitu pesemata ehk pestud kätega, kas wõtad sisse seda ehk teist rooga. Aga kui roast rojased himmud, tigeusus, uhkus, laiskus, kuri meel ja ülekohtus sündiwad, mis hinge rojastawad ja suust ning tegudest awalikuks saawad, siis roog

rojastab inimest; süüsi roal, mis süüsetatse ja wälja lähäb, pole midagi süüid, waid süüidlasted on patulikud himmud, mis roast figinewad. Wiina loomus ei rojasta inimese hinge, aga wiin rojastab inimest, kui patulikud himmud sünnitab. Puutwili ei rojasta inimese hinge, aga rojastab Adamat ja Ewat, kui ta neile teeldud oli. Ja Sügeustu kogudus ei piagi rooga rojasteks, sest kui paastu aeg lõpeb, lubab kõiki roogasi maitsta; aga ta maenitseb oma lapsi meeleparandamise, patukahetsemise, puhastamise ajal, iseäranis Kristuse kannatuste ja surma mälestuse ajal paastuda, see on: neist roogadest ennast hoida, mis himmusid sünnitawad ja meeleparandamist takistawad, nagu liha, munad, piim, wiin ja m. ja puutwilja roogagi kasinaste wõtta, kui palju ihu terwiseks tarwis lähäb. J. Kristus, kes ise paastus ja Joannese paastmist kiitis, ülewel nimetatud sõnadega ei teela mitte paastmist, waid annab roa loomusele diget tähendust ja lütab ümber wariseeride wale mõited ihulikust roast ja kombetest. —

4. Weel üeldakse: Kui meil paastu ite kaelas on, kus jääb meie ristiusu wabadus, millest Apostel mitmes kohtas räägib: „Kus Isanda Waim on, seal on wabadus“ (2. Kor. 3, 17). „Teie olete kallil hinnaga ostetud, ärge saage mitte inimeste sulasteks“ (1. Kor. 7, 23). „Seiske nüüd wabaduses, misga Kristus meid on wabaks teinud ja ärge laske endid mitte jälle sulase ikesse panna“ (Gal. 5, 1). „Teie ep ole mitte kassu all, waid armu all“ (Rom. 6, 14). „Sügele ep ole kassu seatud, waid üleaneustele ja kangekaelsile“ (Tim, 1, 9)!

Wäga rõõmus on kuulda kui inimene ristiusu wabaduse eest seisab ja teda kalliks piab. Aga sagedaste juhtub, et inimene iseäranis paastu wastu waidlemise tujol oma jonni ja üleannetust selle kalli sõnaga ehitawad. Seepärast on kohalik lühidelt harutada, mis on see wabadus, millest pühas kirjas räägitakse?

Evangeliumi õpetuse järele tõsine wabadus on wabadus kurati orjusest ja patu ikest. J. Kr. ütleb: Tõeste, tõeste mina ütlen teile, et igaüks, kes pattu teeb, on patu sulane (Joan. 8, 34), ja kui nüüd poeg teid wabaks teeb, siis olete teie õiete wabad (37). Ap. Paulus ütleb ka: „Kui teie patu sulased olite, siis olite teie õigusest lahti. Aga nüüd et teie olete patust lahti ja Jumala orjaks saanud, — on teil oma kasu, et teie pühaks saate ja ots on igawene elu“ (Rom. 6, 20—22.) Ristiusu wabadus on ka wabadus Juuda rahwa ümberõikamise, õhwrõide ja muude kombete ikest, kuidas pühas kirjas mitmes kohtas räägitakse (nago: Ap. T. 13. 10; Kol. 2, 3; 4, 9; 5, 1; Ebr. 7, 12, 18). Ristiusu wabadus on ka see, kui Jumala tahtmist hea meelega, ilma sundimata ja lapseliku armastusega täidetakse, aga mitte sundmusega, hirmu ehk tasumise pärast, — kásu tähest kásu waimu otsides, kuidas Ap. Paulus ütleb: „Kui teid Waimust juhatakse, siis ei ole teie mitte kásu all“ (Gal. 1, 18). Kus Issanda Waim on, seal on wabadus. Waat' mis on ristiusu wabadus! Ja sellele wabadusele aitab tõsine paastmine, sest ta kosutab waimu ja peastab patu orjusest. Pane hooliga tähele, kes õiget wabadust armastab, ja kes oma woli ajamist ja üleannetust wabaduseks nimetab!

5. Sigusega küsitakse: kuidas wõib paastu pärida waestelt, kell paastu toitu läepärast ei ole, ning ka haigebelt ja wäetimatelt?

Selle peale ütlen, et paast ei ole mitte toidu puuduse, waid toidu liiguse pärast seatud, mitte ihu, waid himmude surmamiseks, mitte nälja suurendamiseks, waid nälja wähendamiseks, sest ühelt poolt paast harjutab inimese ihu toidu puudust ärakannatama, ja teiselt poolt juhatab armu anded näljatsiele appi. Paastmisesest wõib sedasama ütelda, mis Jeesus neit-filikust põlwest ütleb: kellele see antud on (Mat. 10, 11). Kristilõgubus, kes armastuse ja armu põhjusel inimese elu seab, ei pane kellegi peale nii raskest koormat, mis inimene ei jõua äraanda, ja ei põlga ühtegi inimest ära, kes põdenemise, ehk muu puuduse pärast ei wõi paastuda, waid kutsus kõiki Jumala armu lauale ja Paasa püha rõõmule.

Aga see ei anna õigust paastu rikkuda neile, kes paastuda wõiwad. Üksi wiletsad, häbalised, wäetimatad wõiwad ennast wabandada, kui nad ihu poolest ei paastu. Aga kui nad ka hinge poolest ei paastu, siis ei ole ka neil misgi wabandust. Wäga ilusti räägib sest püha isa Joannes Kuldsuu: „Olgu et sa haiguse pärast ei wõinud paastuda: aga ütle, miks sa ei ole oma wihamehoga äraleppinud? Kas see ka ihu nõbruse süi on? Kui sa omas südames kellegi wastu tighedust ja kadedust kannad — misga sa siis ennast wabandad — kas ka ihu tõbega? Ma ütlen: paastu! sa wastad: ei wõi, olen haige; ma ütlen: anna andeid waestele! sa wastad: ise olen waene ja oma lapsed tahtwad süia; ma ütlen: käi kirikul! sa wastad: pole aega, töö ootab; ütlen: loe kirjal!

wastab: ei mõista lugeda: wähägi on sull ikka digust
 Aga kui ma ütlen: ära wihasta ennast! ei sa wõi
 wastata: olen haige, olen waene, ei mõista lugeda,
 pole aega, misgi wabandust sull ei ole.”

Palju oleks paastu wastu waidlemisest kirjotada.
 Aga lõpetame siin oma seletusi Apostli sõnadega:
 Kes sööb, see ärgu põlgagu seda, kes mitte
 ei söö; ja kes ei söö, see ärgu mõistku ko-
 hut selle peale, kes sööb (Rom. 14, 3).

Suur paast.

Suur Paast, mis nelikümmend päewa peetakse,
 on juba Apostlite ajal seatud, nimelt Jeesuse Kristuse
 eesmärgi järele, kes ka nelikümmend päewa paastus.
 Ristikoguduse esimese aja kirjanihitud ja ajaloo kirjuta-
 jad tunnistawad, et kõik algmine ristikogudus on
 seda paastu Apostlite ajast saadil pidanud ja neilt
 teda pärinud. Nimelt sest tunnistawad omas kirjades:
 Ignatii, kes esimesel aastasajal pärast Kristust elas
 ja kirjutas, Rooma linna piiskop Wiktor, teisel aasta-
 saeal, Dionisii Aleksandriast ja Origen, 3-mal aastaf.,
 Hieronim ja Kirill, 4-mal aastaf. ja mitmed muud.

Seitsmest esimesest ajast on palju kõnesi ja
 jutlusi järele jäänud, mis pühad koguduse isad paastu
 ajal pidanud. Neis jutlustes seletakse ka seda, mikspärast
 on seda paastu nimelt nelikümmend päewa seatud pidama.

Jerusalema piiskop Kirill, 4-mal aastasajal, oma
 paastu jutluses räägib nenda: „Nii mitu aastad ole
 sa maailma teeninud ja ilmliku kasu pärast waewa
 näinud: kas sa mitte ei wõi nelikümmend päewa palwe
 jäöks jätta oma hinge kasuks? Siks on jo küll aega: neli-
 kümmend päewa on sulle pattude lahetsamiseks seatud.”

„Miks meie paastume nelikümmend pääwa?“ küsib 4-mal aastafajal püha isa Joannes Kuldsuu, ja kostab ise: „Enne mõned astusiwad Jumala armu lauale kunas juhtub ja ilma walmistamata. Aga koguduse isad hakasiwad tähele panema, mis suur lahjo sarnatsfest hooletusest sünnib, ja seadsiwad nelikümmend pääwa, et paastmise, palwe, armuandede, walwanise, patu lahetsemise pisarate ja muude headegude läbi wõikfime endid hoolega puhastada, ja siis wõimalikult puhta südamega püha Shtusöömaajale astuda.“

Mediolani piiskop Ambrosfi, 4-mal aastafajal, omas paastu jutluses räägib: „Miks on seatud nelikümmend pääwa paastuda? Eks ole teada, et kui Jumal Noa ajal tahtis üleantumat inimese sugu ära hufata, lastis nelikümmend pääwa taewast wihma maa peale walada: selle tähendusels Jeesus Kristus andis meile nelikümmend pääwa paastmiseks, et neil päiwil meie peale lahti taewast armu wihma walaks, mis meie patud ära peseks ja meid puhtas elus kinnitaks. Eks tea ka, et Jsraeli rahwas kõrbes nelikümmend aastat mannaga ennast ülespidas. Næe, kui kallis on see aru — 40: ta tegi taewast lahti, peastis Noat, toitis Jsraeli lapsi. Sellepärast ka meie peame kalliks neljakümne pääwalist paastu, et ka meile taewas lahti lähets, ka meid taewa arm lastaks ja waimulifude sakramendi manna kosutaks.“

Ruulus õpetaja Grigori, 4-mal aastaf. räägib: „Mooses ja Elias paastusiwad nelikümmend pääwa; Lunastaja ise paastus maa peal nelikümmend pääwa. Seepärast ka meie piame nelikümmend pääwa paastudes oma liha waigistama. Miks nimelt nelikümmend pääwa? Efitels seepärast, et kümme lasku täita wõime siis, kui Kristuse õpetuse järele elame, mis neljas Ewangeliumis on üles kirjutatud; aga

nelikord kümme on nelikümmend. Teiselt seepärast, et täna-
sest päävast Paasa pühani on kuus nädalat, ehk neliküm-
mend tats pääwa; kui nüüd sest arust kuus pühapääwa,
mis ei ole paastu pääwad, maša arwame, siis jääb kolm-
kümmand kuus paastu pääwa; aga terwes aastas on kolm-
sada kuuskümmand wiis pääwa, ja kolmkümmand kuus pääwa
on nende kümnes jägu, ning sell kombel meie pühitseme
Jumalale aasta kümmendiku: terve aasta elame
iimliku muredele, aga aasta kümmendiku elame Jumalale.“

Esimese aja ristiiimesed kõigesuurema hoolega ja tõsi-
dusega paastusiwad Suure Paastu ajal ning pidasiwad teda
kõige tõsisemaks meeleparandamise ajaks. Esimese aastasaea
kirjanik Erma omas raamatus „Karjane“ tunnistab, et
tema aegsed ristiiimesed Suure Paastu ajal wõtsiwad
toitu üks kord pääwas, nimelt õhtu, ei wõtnud wiina ega
midagi muud maijuse rooga ja pääwa otja oliwad
wagufalt palwes.“

Joannes Kuldsuu tunnistab ka, et tema ajal ristiiimesed
nii kindlaste pidasiwad paastu seadusi, et hädagi ei wõtnud
neid sundida Suure Paastu ajal liha ehk piima toitu sööma.
„Mõned on nii kindlad paastu pidamisega, et kas-
tuhat lorda sunni teda wõgise wiina jooma ehk keeldud
toitu wõtma, ehk tee mis tahte — ta ei wõta, ja enne
kannatab kõik ära, kui keeldud toitu wõtab.“ Kreeka
Keisri Justiniani ajal juhtunud kord suur toidu puudus;
siis Keiser Suure Paastu ajal häda pärast käskinud turu
peal liha müia, aga rahwas ei ostnud ega söönud liha,
rahuga kannatas puudust, aga ammust ajast pühitsetud
paastu seadusi ei raiskanud.

Uga ristilõgubus algmisest jaadil maenitseb ikka ja
õpetab, et Suur Paast piab ka kõige suurem waimu poolest
paast olema, mis on armastuse kaswatamine Jumala ja
ligimese wastu, wagadus, palwe, Püha kirja lugemine,
meeleparandamine, patude kahetsimine ning waimuliku wa-
randuse korjamine. Ihulik paast ilma waimuliku paastuta,
kafinus toidu poolest ilma kafinuseta hirmude poolest, ilma
palweta meile kasu ei too.

Joannes Kuldsuu maenitseb: Meie kõigesuurem mure

olgu, et hinge lunastada, patu hinnude üle wõimust saada, ennast kurjast hoida — see on tõsine paast. Ihulit paast on sels featud, et liha wäge waigistada. Paastuja piab kõige enam oma wiha waigistama, tasadusega ja järeleandmifega ennast harjutama, ropud mõted ja rojased ihaldamisjed ära kautama, oma südant ja mõted läbi katsuma ja oma hinge elule aru tegema: mis oleme ära teinud, mis puudust täitnud, mis wiga parandanud ja mis weel teha ja parandada on. See on õige paast.“

Püha isa Augustin räägib: „Suur Paast on meie maa-pealse elu, aga Paasa Püha — tulewa õnija elu sarnane. Suure paastu ajal meie kurwastame oma patude pärast, Paasa püha täidab meid rõõmuga: nenda ka oma eluaja meie piame patud kahetsema, et tulewa õnija elu osalisteks saada. Meeleparandamine ja armu teod olgu meie elu töö. Aga kui ilmlitub mured meil selle töö juures tülinas on, siis ometegi Suure paastu ajal püidkem oma südant Jumala käsude wäega täita. Lõituse ajal meie korjame ihu toitu; nõnda ka Suure Paastu — waimuliku lõituse ajal korjagem hinge toitu, mis teda igawese õnija elule kosutaks. Kes hooletuse pärast parajal ajal pole korjanud, see nälgab aasta otja: kes nüid ei wiitfi paastuda, paluda, Püha kirja lugeda, ei wiitfi waimuliku niisu ja taewaliku jooti korjata, see kannatab rasket nälga ja igawest janu. Seepärast omitegi Suure Paastu ajal jätkem maha ilmlitu lusti ja rõõmu, tühja ajawiitmist, lahjuliku keelepelsmist, mis hingele kihwti sisse ajawad, lugegem Püha Kirja, aitagem kehwaid, trööstigem hädalisi, lepitagem tülitsejaid.“

Joannes Kuldsuu paastu jutluses õpetab: „Ära räägi mulle: ma olen nii ja nii mitu pääwa paastunud, pole seda ehk teist rooga sõõnud, pole wiina joonud; aga üttele mulle: kas sa oled häkilisest tasafelts, tighedast lahteks saanud. Kui so süda kurjust täis on, mis ilma asjata waewad oma ihu? Kui sa kadedust ja ahmust täis oled, mis kasu sest, et sa wett jood? Kui hing — ihu walitseja elksib, milks sa ihu orja — lõhtu nuhtled? Ära paastu tühjalt; ihulit paast ükspäene ei tõsta taewa, aga kui temaga armuteod kaasas on, siis jõuad taewa. Eks ingel ütelnud Korneliusele:

Sinu palmed ja jo annid on tõusnud üles Jumala ette, ühes määlestuseks (Ap. t. 10, 4). Sa paastud! Aga tunnistada seda oma tegudega. Mis tegudega? Näed ja waest — aita teda; näed ja wihameest — lepi temaga ära; näed ja ligimest heas põlwes — ära saa tadedaks. Paastugu mitte üksi suu, waid ka filmad ja kõrwad, käed ja jalad, kõik ihu liikmed.“

Ja tõeste, algmise ristikoguduse kõige kallim paastu kombe oli — armuteod. Paastuja kulutab vähem toidu eest, ja seda rohkem, wõib ja piab ta oma warandusest waestele andma.

Nii tõsiselt ja kalliks waimu kosutajaks pidas Suurt Paastu algmine ristikogudus Apostolitest saadik, nii tõsiselt ja kalliks on ka meie kohus teda pidada.

Wõtame lühidelt kokku Suure Paastu tähendust.

1. Suur Paast tähendab Kristuse neljakümne päewalist paastu, ja on Tema kannotuse ja surma kalliks määlestuseks, et meie sell ajal ka oma liha tema hirmude ja ihaldamistega risti löökime. Kristus ütles: Ühe õpetuse märgi olen ma teile annud, et ka teie nenda teete, kui mina teile olenteinud (Joan. 13, 15). Ap. Peetrus ütleb: Kristus on teie eest kannatanud ja teile tähe jätnud, et teie piata tema jälges käima (1 Pet. 2, 21). Nõnda räägib ka Ap. Paulus Ew. 2. 1; 1 Kor. 11, 1.

2. Suur Paast on patukahetsemise aeg

3. Suur Paast on walmistamine Paata Pühale ja olgu igale usklikule ka walmistamiseks Püha Öhtusöömaajale

4. Suur Paast on aasta aja kümmendiku ohwer Jumalale, kuidas Pühad isad seletawad.

